

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Iskaja vsak četrtlet in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hoče sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Katal. Skupnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroska cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroska cesta št. 5, vnaprejem naročnino, inserate in reklamacije. — Inserate se plačuje od enostopne potrditve za enkrat 15 vin, za dvakrat 25 vin, za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede jutraj. — Ne zaprite reklamacije so poštno proste.

Italijansko-turška vojska.

Lahi so v petek, dne 29. septembra Turkom navoedali vojsko, ker jim niso mirnim potom hoteli izročiti svoje dežele Tripolis v Severni Afriki. Nobene pravice nimajo Lahi do Tripolisa, toda, ker so se v Severni Afriki že druge velevalisti udomačile, Anglija v Egiptu, Francija v Tunisu, in zadnje mesece v Maroku, zato je tudi Lahom prišlo poželjenje po deželi Tripolis, ki je od Italije oddaljena le 7 ur vožnje po Sredozemskem morju. Početje Lahov je torej pravzaprav roparsko delo, ki pa je gotovo dogovorjeno s Francijo, mogoče tudi z Anglijo. Italija je bila mirna, ko sta Anglija in Francija ropali dežele v Afriki, sedaj pa zahteva Italija protiuslugo.

Čeprav se roparsko ravnanje Italijanov do turške dežele Tripolis ne more odobravati, vendar se da razlagati, olupšati in omiliti. Ker sta si Angleži in Francozi razdelila med seboj že velik del Severne Afrike, se je bilo bati, da dobita vso trgovino v roke, in Italija bi bila navezana na njuno milost. Zato je porabila sedaj Italija ugodno priliko, ko je Francija ugrabila brez ugovora drugih velevalisti Maroko ter se polastila Tripolisa. S stališča splošne omike ni nobena nesreča ta ugrabitev, ker je le koristno, če se iztrga Turku dežela, ki pod njegovim gospodarstvom propada. Tripolis bo končno tudi v prid laškemu delav. ljudstvu, ker bo ta dežela povzdignila blagostanje cellega kraljestva, odprla laškim pridelkom nov trg, trgovstvu nova pota, delavskim rokam pa dala novega zaslužka. Tudi z avstrijskega stališča vzbuja najnovjše laško početje upanje, da bodo Lahi sedaj za en čas opustili svoje želje po našem Trstu in laških Tirolih, ker bodo imeli dovolj opraviti s Tripolisom.

Turčija se bo težko resno branila proti Italijanom. V Tripolisu ima le malo vojakov, tje spraviti pa jih ne more, ker italijansko brodogradje čuje pred tripolitansko obalo. Da pa bi se spustilo turško brodogradje z laškim v resen boj, je neverjetno, ker je turško brodogradje zelo zaostalo. Pač pa se Turčija opravičeno boji, da bo ji zasledovala Italija njene ladje po Sredozemskem morju ter ji še te uničila, katere ima. Pri Prevezi se je to že dogodilo. Tudi drugod so baje vi-

deli krožiti italijanske ladje, ki iščejo turških ladij, da jih potope.

Četudi ne bo brez vsakega boja Turčija prepustila Tripolisa Lahom, vendar bo menda obračala večjo pozornost na to, da se ji na Balkanu ne odvzame nobena njena pokrajina. Bolgari preže na bolgarski del Makedonije, Srbija na srbski del, Grki hočejo Kreto, mi Avstrijci prosto pot do Soluna, Italija Albanijo, Črna gora tudi kos albanske dežele, Rus pa bi najrajši imel Carigrad. Sicer si vse države zatrjujejo med seboj, da bodo Turčijo pustile na Balkanu pri miru, vendar jim ni nič verjeti. To je pokazala najprej Italija, ki je baje izkrcala v Albaniji že 1600 vojaštva. Če je to res, potem bodo gotovo tudi druge države kmalu padle po turških pokrajinah na Balkanu in preti nam velika svetovna vojna. Mogoče pa je tudi, da bo Turčija sama začela vojsko s katero izmed balkanskih dežel, najbrže z Grško. Ker se v Tripolisu ne bo mogla Italijanom resno upirati, morala bo začeti kje drugod vojsko, da se razžaljeno in razburjeno ljudstvo pomiri. Tudi v tem slučaju se je bati neljubih zapletiljav z drugimi državami in svetovne vojske.

Pokrajina Tripolis.

Dežela Tripolis leži na severni strani Afrike, mejni na vzhodu na Egipt, na severu na Sredozemsko morje, na zahodu na pokrajino Tunis, na jugu pa na francosko pokrajino Kongo. Nasproti Tripolisu se nahaja na severu italijanska Sicilija. Dežela Tripolis je dvakrat tako velika kot naša Avstrija, a je slabo obljudena; šteje samo nekaj čez 1 milijon prebivalcev. V sredini dežele mora hoditi potnik po 10 do 20 ur daleč, predno naleti na človeško prebivališče; bolj na gosto so naseljeni ljudje ob morski obali, ki meri 2000 kilometrov. Pokrajina je posebno v sredini grozno zapuščenca. Pota so tako slaba, da se le z največjo težavo pride dalje. O železnicah pa sploh ni govora. Hudo se čuti v tej deželi pomanjkanje vode; v obširnih peščenih puščavah se le redko kje dobi kapljica vode. Podjarmljenje teh pokrajin ne bo šlo tako lahko od rok, ker bodo domačini Arabci gotovo za seboj zastrupili še tiste redke izvirke vode.

Prebivalstvo v Tripolisu je zelo revno. Živež si mora večinoma od drugod uvažati. Pomanjkanje vode in težavno dovažanje živil bo delalo italijanski vojski mnogo preglavice.

Lega mesta Tripolis.

Mesto Tripolis leži na rodovitni nižini ter šteje 50.000 prebivalcev, med njimi 3000 kristjanov in 6000 judov. S svojimi ozkimi minaretami in kupolami mošeji nudi mesto Tripolis iz daljave krasen pogled. Tudi notranost mesta samega se razlikuje od ostalih vzhodnih mest vsled svoje snažnosti po cestah. Pristanišče samo je jako ugodno. Trgovina je skoraj popolnoma v rokah Evropejcev, v prvi vrsti Italijanov. V Tripolisu je zelo razvita obrt in trgovina preprog in turških tkanin. Mesto Tripolis ima glavno pristanišče dežele ter tvori nekaka vrata v notranjo Afriko, kamor vodi karavanska cesta preko Mursuka in Bilmara v Bornu. V Tripolis vodijo številne italijanske, francoske in turške morske proge. Kljub temu, da obstoji dežela Tripolis večinoma iz puščav, ima obširne plodnosne pokrajine, v katerih izobno uspeva žito, sadje, zelenjava in cvetlice.

Boj pri Prevezi.

O bitki pri Prevezi še danes ne vemo, koliko je resnice na poročilu. Italijani zanikujejo, da bi se sploh vršila tamkaj bitka, turška poročila zopet odločno trdijo, da so Italijani pri Prevezi napadli turške ladje. Preveza leži namreč v Evropi, kakih 300 kilometrov južno od dalmatinsko-avstrijske meje, in Italija se je zavezala proti vsem velevalistim, da na evropskih tleh ne bo delala nemirov. Zato je verjetno, da se je bitka vršila, a jo Italijani hočejo utajiti. O bitki se poroča:

Dne 29. septembra se je pripeljalo italijansko brodogradje pred Prevezo. Poveljnik vojvoda Abruski je ukazal križariti. Ob 3. uri popoldne so poročali poveljniki, da ste zapustili dve turški torpedovki Prevezo. Ena eskadra je pričela zasledovati eno turško torpedovko, ki je bežala proti severu. Po kratkem streljanju topov z obeh strani se je turška torpedovka obrnila in zavozila na obrežje. Ladja, ki je gorela, ni

PODLISTEK.

Murnov France.

(Vašna slika, števo E).
(Konec.)

Ali tudi potem, ko je bila skleda na svojem mestu, ni jedel France kar tako tje v en dan brez pomisleka; on je bil v tej stvari v resnici strokovnjak. Ko je opazil, da je že izginila zabela iz mej njegovega delokroga, začel je svoje glavno delovanje. Neustrašeno je namreč vrtal „predor“ in si polnil usta z nezabeljeno jedjo, in to delo, dasi na videz mučno, prineslo mu je kmalu krasne sadove. France sicer ni bil eden tistih učenjakov, ki si belijo glave z neumnim vrtanjem naše zemlje, vendar toliko je pa vedel, da se hrib ali gora prevrne na tisto stran, kjer je izpodkopano. To naravno teorijo je prenesel France na skledo in ni miroval poprej, da se je kup z vsemi svojimi dobrotami prevrnil na njegovo stran. Tako bistroumno je jedel France vselej, in vselej mu je teknilo.

Samo dva slučaja sta znana iz Francetovega življenja, da je pri polni skledi položil žlico iz rok.

Tisti kovač doli ob vodi se je naveličal samskega življenja, in si po prijaznem nasvetu sosedovem poiskal ženo gori v Kovačevih hribih. A kmalu so šepetali ljudje med seboj, da si je pridobil slabo gospodinjstvo. Kadar je namreč kuhala kosilo, vrtela je po poštem hribovskem običaju med zobmi lepo tolminsko pipico. In kmalu se je govorilo po vasi, da včasih mami kovačevi tudi kaj v lonec odpade; in posledica temu je bila, da kovač spomladi ni mogel dobiti kopačev, ker ni hotel nihče jesti iz rok kovačeve mame. Murnov France pa se ni menil za take malenkosti, in je ostal zvest kovaču tudi pri novi gospodinjstvi. Sedaj je tem bolje živel, ker je bil skoro sam pri mizi. Toda reč se ni dobro končala. Ko je sedel nekoč France pri kosilu, je prinesla kovačeva polno skledo rahlih, volnih, in prijetno se kadečih mlincev.

Francetu se je tajalo srce skrivnostne sreče —. Tedaj pa je prišla mama kovačeva k njemu.

„France“ — dejala je milo — „popazi malo, popazi, moja pipica je nekje notri.“

„Kaj! prokleta, v skledi?!”

Prijel je skledo in jo z grdo kletvijo zapodil po hiši, da je odletela pipica daleč iz nje. Odslej pa tudi njega ni bilo več h kovačevim.

To je bil prvi slučaj, da France ni jedel.

In še enkrat je bilo, da ni jedel, a tedaj pa že ni več mogel. France je imel namreč tudi to zlato lastnost, da je pil rad vino, in sicer za tuj denar. To pa je storil na jako zvit način. Prišel je k gostilni in vprašal zunaj hlapca, kdo kaj pije notri; ko je izvedel približno, katerega ni notri, šel je in vprašal goste, je li ta ali ta med njimi, seveda ga nikoli ni bilo. Gostje pa so Franceta radi imeli in natočili so mu kozarec, katerega se ni branil, in znal se je muditi toliko časa, dokler je videl, da ni zastonj. Ko se je tako okrepčal, šel je še v drugo gostilno, kjer pa je povpraševal po tistih, pri katerih je ravno kar pil. Proti mraku pa se je zibal pogumno s klobukom po strani, domov k svoji Maruši. Res, imel ga je vsako nedeljo precej pod klobukom, a pri pijači ni pozabil na drugo. Redno ob isti uri ga je bilo videti vsako nedeljo iti iz gostilne. Zato so ga žene, kojih može so še pozneje prišli, rađe stavile v vzgled svojim možem, češ: „Vidiš, kako je Murnov France pameten; on ve, kdaj je čas priti domov.“

Ali vendar, če tudi je bil France tako moder, imel je vendar napako, da ni pustil nobenega pri miru; vsakega je podrezal s svojim strupenim jezikom. Ono leto se je neke nedelje popoldne vračal, takisto poln vina, skozi vas. Pod staro tepko na vasi je stalo nekaj mladih, ki so se z žejnim srcem, a praznim žepom ozirali proti gostilni. Tedaj pa se je prizibal mimo France in ni si mogel kaj, da ne bi podražil malo tu-le „otroke“.

„Vi ste otroci!“ — je zakričal — pa še slabi otroci ste, kdo se vas boji? še stare babe ne, ha! — in smeje je hotel oditi —.

Toda mladina ga je v hipu napadla, in hrust je padel, kakor je bil dolg in širok po tleh, drugi pa po njem. Ubogi France, kaj bode sedaj.

Ko je zaslišala Maruša krik na vasi, je takoj uganila, da se tepo. Tekla je po vasi in klicala ljudi skupaj. „Halo ljudje božji, na vasi se tepo! Jemna-sta, jaz tako rada gledam, kadar se pretrepajo.“

Prisopihala je pod staro tepko in tu našla v krvi svojega moža — — —. Tedaj je zakričala tako, da je mladina plašna pometala palice in cepce iz rok ter pobegnila —.

„Jazas! Jazas, moj France —!“

France jo pa ni slišal, bil je v nezavesti. Nesti so ga morali domov, kjer pa je zopet prišel malo k sebi.

„Marušica, bolan sem“, je vzdihoval.

In Maruša je začela bridko jokati, videč da je tako reven.

„Maruša“, je govoril s slabim glasom, „kaj dobrega mi skuha.“

In hitela je, kupila belega kruha ter ga oparila, ter z maslom polila, tako, da se je delala kar luža v skledi. Z veselim srcem je prinesla jed bolniku. Francetu se je vnel ogenj v obeh in s slabotno roko je prijel za žlico.

„Ko se naješ, bodeš zopet zdrav“, tolažila ga je Maruša.

Zajel je, a jed mu ni šla iz ust. Ogenj v obeh mu je hipoma ugasnil in žalosten je dejal žlico na stran ter vzdihnil:

„Marušica, ne morem! Joj, sedaj pa vidim, da bom moral res umreti!“

To je bil drugi slučaj, da France ni jedel.

In res je France umrl kmalu potem za vročinsko boleznijo, ki se ga je lotila.

Maruša se ni mogla potolažiti, hitela in vikala je, da se Bogu usmili. No, sedaj se je že tudi ona potolažila — pol leta po Francetovi smrti spremljalo jo je pet dvojcev (parov) svatov od poroke.

Franceta so se sosedje še dolgo spominjali. Škoda ga je, so dejali; takega kopača in takega mlatiča sedaj ni dobiti v vasi, kot je bil Murnov France.

več rabna. Druga turška torpedovka, ki sta jo napadla dva torpedna rušilca, se je vrnila nepoškodovana v Prevezo. Abruški vojvoda je pohvalil poveljnika laške eskadre. Turška poročila obenem pravijo, da so izkrcali Italijani na Prevezi 1600 vojakov.

Listi poročajo, da je Avstrija, Francija in Anglija že pokregala Italijo radi te bitke in ji dala oster opomin. Potemtakem ni več dvomiti o tem verolomnem italijanskem napadu. Ako Italija ne bo ustavila v južni Albaniji (kjer leži Preveza) svojih bojnih pohodov, bodo tudi avstrijske bojne ladje odplule proti Durazzu, Prevezi in Valari.

Obstreljevanje mesta Tripolis.

V soboto, dne 29. septembra popoldne je italijansko vojno brodovje začelo obstreljevati mesto Tripolis. Baje je poveljnik brodovja na lastno roko zapovedal obstreljevati mesto. Turki so iz mestnih utrdb streljali iz težkih topov, vsled česar so bile nekatere italijanske ladje težko poškodovane. Listi poročajo, da nameravajo Turki mesto Tripolis zapustiti in se umakniti v sredino dežele. Druga poročila zopet pravijo, da bo stalo Italijane mnogo napora, predno se polaste mesta Tripolis. Natančna poročila o pravem položaju v Tripolisu so skoraj nemogoča, ker so razrušene brzojavne postaje.

Izkrcavanje italijanskih čet.

Ker je tripolitska obala ob Sredozemskem morju dolga okrog 2000 kilometrov, Italijanom ne bo težko izkrcati svojih čet v Tripolis. Deloma se je izkrcavanje že pričelo. Italija odpošlje svoje vojaštvo v dveh delih v Tripolis, večinoma na prevoznih parnikih. Izkrcavanje čet bo ščitilo bojno brodovje. Ker traja vsekako dva dni, predno zamorejo italijanske čete prispeti v Tripolis, se bo glavno izkrcavanje čet izvršilo še-le zadnje dni tega tedna. Splošno razburjenje pa vzbuja vest, da je izkrcala Italija vojaštvo tudi v Albanijo.

Poveljnik italijanske vojske.

Za vrhovnega poveljnika italijanske armade v Tripolisu je imenovan general Karl Kaneva. Rojen je bil general Kaneva leta 1845 v Vidmu na Benečanskem. Ker je tedaj Benečija še spadala pod Avstrijo, je dovršil Kaneva vojaške študije na avstrijski vojaški šoli v Liebenau-ju pri Dunajskem Novem mestu. Radi svojih zmožnosti je bil Kaneva leta 1866 imenovan za poročnika. Udeležil se je vojske na Severnem Češkem; navzoč je bil v boju pri Kraljevem gradu. Ko je prišlo Benečansko pod Italijo, je tudi Kaneva vstopil v italijansko armado, kjer se je pomikal vedno više. Kaneva je neki zelo nadarjen in izobražen poveljnik.

Mobilizacija v Italiji.

Italijanski vojni minister se je v posebni seji pečal s položajem, ki ga je povzročilo postopanje Turčije. Vsa vojaška politična in denarna vprašanja, ki se tičejo vojske s Turčijo, so bila rešena v popolnem sporazumu vseh ministrov. Vlada je sklenila, storiti v vojaškem in denarnem oziru vse, kar je potrebno za popolen uspeh. Italija se je že dolgo pripravljala. Armadna kora v Neapolju in Palermu sta že pred časom dobila načrte za prekmorsko ekspedicijo, ki ni mogla imeti nobenega drugega namena, nego zavzeti Tripolitanijo. Mobilizacija se je takoj začela in geslo je bilo, da naj mornarica takoj izkrcava vojaštvo, če bi nastala nevarnost za Italijane v Tripolitaniji. Zdaj je že vsa mornarica mobilizirana. 17 bojnih ladij in križaric s proizvedovalnimi ladjami in 30 torpednimi rušilci, nadzoruje ves turški pomorski promet od Sirojske obale pa do Egejskega morja. Vrsta ladij zapira vhod v Jadransko morje. Vse je torej pripravljeno, da se prepreči slučajni turški napad. — Italija pridno mobilizira tudi severno-italijanske vojne kore. Ker teh korov radi oddaljenosti Italija gotovo ne bo poslala v Tripolis, se govori, da je naperjeno to oboroževanje proti Avstriji.

Navdušenje za vojno v Italiji.

Lahi imajo veliko poželenje po vojski. V Rimu, Neapolju, Benetkah in drugih italijanskih večjih mestih hodijo cele množice ljudi, ki vpijejo: „Živio vojska“, „Živio naš Tripolis in Albanija“. Prirreajo se slavnostne predstave v gledališčih na korist vojnemu skladu. Vojake, ki so namenjeni za vojsko, ljudstvo pogoščuje.

Turčija mobilizira.

Listi poročajo, da se Turčija pridno pripravlja na boj z Grško. Mobiliziranih je več vojnih korov v obližju turško-grške meje.

Turško brodovje.

Turško brodovje se na odprtem morju nikakor ne more meriti z italijanskim. Sestoji večinoma iz starih ladij, ki jih je kupila Turčija od drugih držav. Skupno šteje turško brodovje tri večje bojne ladje, dve križarki, 11 večjih in 15 manjših torpedov. Na resen boj na morju Turčija baje sedaj večinoma v morskoi ožini v Dardanelih. Italijani so zaplenili več turških trgovskih ladij.

Italijansko brodovje je pri Draču napadlo dve turški torpedovki. Poročajo, da sta se obe torpedovki bližali italijanskim ladjam, nič hudega sluteč, ker jim vojno stanje še ni bilo znano. Samo na ta način je mogoče razumeti, da je italijansko brodovje torpedovki vjelo.

Razburjenje turškega sultana.

Pri sprejemu ministrov in drugih članov vlade dne 30. septembra, ki je izpadel mirno in brez šuma, kakor je bilo pričakovati, je izgledal sultan radi prečute noči zelo blede in potrto. Vojska ga je silno razburila in potrla. Posebno se je opazilo, da je proti navadi šel brez pozdrava mimo dostojanstvenikov. Sultan je rekel članom ministrstva: Moje oči naj ne vidijo več nobenega člana tega ministrstva, ki je spravilo na mojo glavo — toliko nesrečo.

Moč turške in italijanske armade.

V mirnem času šteje turška vojska 4574 bataljonov pešcev in lovcev z 138 stotnjami strojnih pušk, 6% bataljonov pešcev na konjih, 39% polkov konjenice, 341 gorskih topničarskih baterij, 30 stotnj težkega topničarstva; izmed teh čet ima Turčija tudi še več oddelkov pionirjev, brzojavnih in železniških oddelkov. Skupna moč turške vojske znaša v mirnem času 250.000 mož, v vojski pa okrog 350.000. — Italija ima na suhem 356 bataljonov pešcev, 147 švadrinov konjenice, 225 baterij topništva, 12 oddelkov kolesarjev, poleg tega pa še večje število trdnjavskih in drugih oddelkov. Skupno šteje italijanska armada v mirnem času 280.000, v vojski pa 650.000 mož. A računati moramo, da je turška armada zelo zanemarjena, Italija pa se ponaša, da ima dobro, izurjeno vojaštvo, kar se bo pa še-le videlo.

Turki o vojski.

Jusuf Zai beg, turški konzul (zastopnik) v švicarskem mestu Genfu, se je o vojski nasproti nekemu časnikarju izjavil sledeče: Zagotavljam Vas, da se je Italija že leta pripravljala na to, kar je sedaj izvršila, s tem, da je v Tripolis utihotapljala orožje. Ne smem Vam povedati vira, a ko sem bil glavni konzul na Maliti, je bilo tam znano, da ima Italija v Tripolisu tajne zveze in da je klet tamošnjega italijanskega zavetišča napolnjena z orožjem in strelivom. — Naša Turčija se nahaja že tri leta v dobi prerojevanja. Ravno v trenutku, ko se hoče dvigniti, nas napada Italija. Mi bomo tepeni, to vedo Italijani, ker, kaj hočemo s 14.000 možmi, katere imamov Tripolisu? Mi bi mogli poslati 140.000 do 150.000 mož, a kdaj pridejo tje? K temu pride še oskrbovanje. Tudi bi morali preko Egipta, kar nam brzokone ne bo dovoljeno. — Tako turški konzul. Anglija, ki je gospodarica Egipta, res ne dovoli turškim četam prehoda v Tripolis.

Bolgari rožljajo s sabljo.

Bolgari se zelo pečajo s sporom med Italijo in Turčijo. Vladni krogi sodijo, da se bo rešil spor po bosenskem vzoru, ker bo Turčiji ljubši denar kakor vojska. Bolgari upajo, da bodo zdaj Turki glede na bolgarsko-turško trgovsko pogodbo bolj popustljivi, kakor so bili. Neki bolgarski minister je izjavil, da nastanejo lahko v slučaju turško-italijanske vojske na Balkanu velikanske zmešnjave. Bolgarsko narodno časopisje opozarja na slabost Turčije glede na Tripolis in naglašja, da mora biti Bolgarija pripravljena za vojsko.

Miren razvoj.

Evropske velevladi baje nameravajo posredovati, da bi se krvorelitje ustavilo in dosegel miren sporazum. Turški sultan je baje naprosil nemškega poslanika v Carigradu, naj on posreduje pri nemškem cesarju Viljemu za to, da bi on deloval na to, da se vojska ustavi. Listi poročajo, da bodo evropski državniki skušali najti pot, da se med Italijo in Turčijo napravi mir.

Politični ogled.

— **Državni zbor** se snide danes, dne 5. oktobra. Predsednik je sicer postavil na dnevni red razpravo o državnozbornem poslovniku, a gotovo je, da bo ta predmet potisnjen v ozadje, in se bo govorilo o uraginjih. Socialni demokratje in nemški meščanski poslanci se bodo zaganjali seveda samo v draginjo mesa. Upamo pa, da bodo kmečki poslanci opozorili tudi na ono draginjo, ki jo delajo kapitalisti, kakor pri železu, sladkorju, petroleju, milu itd. Pri splošni razburjenosti, ki vlada vsled draginje, je skoro gotovo, da bo prišlo med poslanci do hudih spopadov.

— **Novi vojni minister** Auffenberg se je po časnih velikih laskal Madžarom. Sploh se o Auffenbergu govori, da Slovanom ni prijazen, in da je pač hvallil jugoslovanske vojake kot dobre vojake, a narodu ni bil nikdar naklonjen. Nezaupanje v njega vzbujata tudi govorica, ki se sedaj širi v vojaških krogih o njem, in ki pravi, da je uplival na Auffenbergo imenovanje neposredno nemški cesar Viljem. Pri vajah v Tabisu se je Viljem zanimal za Auffenberga in je rekel prestolonasledniku: „Ti, na Auffenberga te opozarjam, ker je izboren človek.“ Cesar Viljem se je tudi pozneje zanimal za Auffenberga.

— **Ministra-krajana** bodo baje dobili Čehi in Nemci, za Čeha se imenuje poslanec Mastalka, za Nemce poslanec Pachier. Narodi, ki imajo že itak svoje rojake v ministrstvu, bi torej dobili nove ministre, drugi narodi, kakor Rusini, Slovenci, Hrvatje, Italijani in Rumuni, pa bi naj ostali brez vsakega zastopstva. Z nemškimi ministri-krajani smo imeli dosedaj slabe izkušnje, bili so celo navadni nemški hujskači. Zadnji nemški minister-krajani Schreiner je nastopal že tako surovo, da ga je ministrski predsednik Biebert kratkoma vrzel ven iz svojega kabineta. Imenovanje nemškega ministra-krajana bi bilo nevarno

izzivanje za jugoslovanske poslance, ki gotovo ne bi mirno gledali takih izzivalnih dejanj.

— **Češko-nemški sporazum** se je zopet zelo obtežil s tem, da je na Dunaju nemški mestni magistrat dal zapreti češke sole. Na Češkem zahtevajo Nemci od Čehov predpravice, na Dunaju pa kratijo Čehom navadne pravice, to je grd značaj avstrijskih Nemcev. Le kdor sam nima smisla za poštenje in pravičnost, obožuje to ljudstvo. Takšni oboževalci so pri nas nemškutarji.

— **Na Španskem** se je vendar posrečilo, zadušiti revolucijo. Vojaki so ostali povsod zvesti kralju. Časopisje zopet izhaja. Delavci stavkajo še zgolj v dveh krajih. Iz mesta Barcelone izganjajo inozemske anarhiste. Na deželi so aretirali mnogo anarhistov.

Razne novice.

* **Gsebne vesti.** Grof Attems, ki je našemu ljudstvu kot glavar v Ptuj, in nazadnje v Mariboru, dobro znan, bo baje imenovan cesarskim namestnikom v Dalmaciji, ker je sedanji namestnik Nardelli odstopil.

* **Iz sodnijske službe.** Višjesodni svetnik gosp. Gustav Smolej v Celju je imenovan za višjesodnega svetnika pri višjem deželnem sodišču v Gradcu.

* **V mariborsko bogoslovnico** so vstopili sledeči gg. abiturienti: Arlič Drago, St. Janž na Vinski gori; Čepak Ferdinand, Gornji Grad; Guček Karl, Celje; Jarh Konrad, Globoko pri Rimskih toplicah; Jazbinšek Frane, St. Vid pri Planini; Kosi Alojzij, Ljutomer; Krevh Matko, Troblje pri Slov. Gradcu; Lendovšek Bogdan, Makole; Loriger Evgen, Ljubno; Messner Ivan, St. Primož pri Muli; Mohar Anton, St. Pavel pri Preboldu; Petrovič Jožef, Paeinje pri Ptuj; Rehar Jožef, Smartno v Rožni dolini; Safošnik Jakob, Sv. Lovrenc na Dravskem polju; Sternač Miroslav, Sv. Benedikt; Spal Avgust, Jarenina; Vršič Feliks, Sv. Anton v Slov. gor.; Zmave Jožef, Bočna. — V III. letnik je na novo vstopil g. Anton Bratkovič iz Kapele.

* **Slov. Straža** je imela dne 1. oktobra v Celovcu svoj občni zbor. Iz Štajerske se je udeležil zbora državni in deželni poslanec g. dr. K. Verstovšek, župan Pogač in obč. odbornik Vrhnjak. Vseh navzočih je bilo okoli 350 rodoljubov, ki so zastopali 201 podružnico Slov. Straže in okoli 11.000 članov. Dohodkov je izkazalo blagajnikovo poročilo 55.503 K 31 vin., izdatkov pa 47.793 K 77 vin. Vsa poročila, ki kažejo prav ogromno, dasi tiho delo, so bila soglasno sprejeta. Podrobno poročilo o občnem zboru priobči „Narodno-obrambni vestnik“.

* **Učiteljska imenovanja.** Deželni šolski svet je nadučitelju v Črešnjevcu, g. Gregorju Polancu povodom upokojenja na lastno prošnjo izrekel za njegovo delovanje pohvalo. Kot nadučitelj so bili nastavljeni: na dekliški ljudski šoli v Studencih Karl Mayer, na deški ljudski šoli na Bregu pri Ptuj učitelj Albin Wankmüller; kot definitivni učitelji oziroma učiteljice: na dekliški ljudski šoli v Studencih prov. učiteljica Terezija Jurič, na ljudski šoli v Rogatecu prov. učiteljica Margareta Vodopive, na ljudski šoli na Bregu pri Ptuj prov. učiteljica Ida Rodošek, v Konjicah Gustav Svetlin, v Mariji Devici v Puščavi Adolf Friedl, v Vidmu Ivan Černež, v St. Janžu na Dravskem polju suplentinja Marica Gobec in definit. učit. Aleksander Mezina, v Ptujski okolici Stanislava Schreiner, v Majšpergu Anton Kožuh, v Zavrču Marija Voršič, v konjiški okolici Ludvik Petrič, v St. Lovrencu nad Mariborom Josip Vidmoser. Definitivni učiteljici Alojzija Gorjak v Čadramu in Marija Pleško pri Sv. Duhu v Halozah ste dobili dovoljenje, zamenjati svoji službeni mesti. — Učitelj na celjski okoliški šoli, g. I. Zagar, je dobil še za eno leto dopust v svrhu umetniške nadaljne izobrazbe, nadomestuje ga še nadalje Franc Zagar. Učiteljica A. Kalšek je dobila enomesečni dopust, nadomestuje jo učiteljska kandidatinja gđc. A. Ježovnik iz Petrovč. Kot pomožni učiteljici, oziroma pomožni učitelj so: M. Wudler za St. Jurij ob južni železnici, H. Smolnikar za Novo Cerkev in A. Gobec za celjsko okoliško šolo.

* **Dijaška kuhinja** v Mariboru. Občni zbor mariborske Dijaške kuhinje je bil dne 23. septembra 1911. Predsednik, stolni dekan dr. Ivan Mlakar, je navzoče pozdravil ter opozoril na velik pomen in na veliko korist dijaških kuhinj. Tajnik, profesor dr. Medved, je podal kratko poročilo o delovanju mariborske Dijaške kuhinje v preteklem šolskem letu. Iz njegovega poročila je razvidno, da je Dijaška kuhinja zelo plodonosno delovala. V njej je dobivalo vsak dan 60—65 dijakov opoldansko hrano; v 252 šolskih dnevih se je razdelilo 15.540 obedov. Blagajnik, kanonik Jakob Kavčič, je poročal o imetju Dijaške kuhinje. Dohodkov je imela minolo leto 4450'17 kron, stroškov pa 4663'14 K; mali primanjkljaj se je moral pokriti iz dohodkov prejšnjih let. Vsled draginje in vsled slabih letin ima Dijaška kuhinja vedno težavnejše stališče. Vendar ji je ostalo zvestih več zavodov in mnogo plemenitih prijateljev mladine. Imenoma moramo s priščno zahvalo navesti sledeče: posojilnica v Mariboru, Dijaške kuhinje največja dobrotnica, hranilnica v Smarju, hranilnica v Slov. Gradcu, posojilnica v G. Radgoni, posojilnica v Framu in v Konjicah, hranilnica v Dolu, posojilnica v Makolah, Mohorjani v Sliivnici, posojilnica v Ormožu in v Ljutomeru, okrajni odbor Smarje, deželni odbor štajerski, Lep prispevek (204 K) so poslali vrli mariborski dijaki, ki so privedli pod pokroviteljstvom profesorja dr. Antona Medveda krasno uspelo veselico v St. Jurju v Slov. gor.; istotako so se Dijaške kuhinje radodarno spomnili go-